

ILUSTRIRANI

GLASNIK

LETNA NAROČNINA ILUSTR. GLASNIKA KRON 8⁻, ZA DIJAKE KRON 6⁻; POSAMEZNE ŠTEVILKE 20 VINARJEV :: LETNA NAROČNINA ZA NEMČIJO KRON 10⁻, ZA DRUGE DRŽAVE IN AMERIKO KRON 13⁻

SLIKE IN DOPISI SE POŠILJAJO NA UREDNIŠTVO ILUSTRIRANEGA GLASNIKA, KATOLIŠKA TISKARNA. :: NAROČNINA, REKLAMACIJE IN INSERATI NA UPRAVNIŠTVO LISTA, KATOLIŠKA TISKARNA V LJUBLJANI

LETNIK 1. * 21. JANUARJA 1915 * IZHAJA VSAK ČETRTEK * ŠTEV. 21.

Pozor! Sovražnik prihaja.

Prizori iz taborišča Indijcev. ☉ Vojaško življenje pod zemljo, ☉ Srbski ukopi ob Savi. ☉ Topovi na bojni ladji. ☉ Krvavo odbiti napad na Pžemišl. ☉ Kozaki med dvojnim ognjem naše pehote. ☉ Kaznovani mlin. ☉ Božič med ranjenci. ☉ Padli junaki. ☉ Domače slike.

Taborišče angleških indijskih čet. Veselo, živahno življenje vlada v taboru teh Azijcev, ki so jih Angleži poklicali na evropsko bojišče. Spredaj vidimo Indijca, ki si kuha kosilo, mož za njim si pere perilo; drugi opravlja službo brivca in brije mladega vojaka, ki mu je narasla že precejšnja brada, odkar je v Evropi; zopet drugi spleta postarnemu sobojevniku njegovo dolgo, mastno kito. V desnem kotu vidimo ranjenca, ki se sprehaja med šotori. V ozadju razpravljajo indijski in angleški častniki živahno o vojnih dogodkih, po sredi tabora pa vozi neprestano tren, dovažajoč četam živež in strelivo.

Mati.

Spisal Alphonse Daudet.

Ono jutro sem šel na Mont Valérien, da bi obiskal našega prijatelja, slikarja B., poročnika v gardi. Vrli mladenič je bil ravno na straži; ni se torej smel ganiti z mesta.

Ni mi preostajalo nič drugega, kakor hoditi z njim pred trdnjavskimi vrati gor

in dol in govoriti z njim o Parizu, o vojski in o naših oddaljenih svojcih. Nenadoma je utihnil moj poročnik, ki je ostal pod vojaško suktnjo še vedno stari, navdušeni ljubitelj barv, obstal kot prirastel in me prijel za roko.

»O, glej, glej!« mi je rekel tiho in v njegovih očeh se je posvetilo, kakor v očeh lovskega psa, ko mi je pokazal dve častitljivi postavi, ki sta ravnokar prišli na Mont Valérien.

Resnično nekaj lepega. Mož v dolgim, kakor kostanj rjavem površniku z zelenim ovratnikom iz žameta, majhen, rdečeličen, nizkega čela, okroglih oči, z zakrivljenim nosom, obraz poln gub, slovesen, neumen. Da je bila podoba še bolj popolna, je imel še vrečico, v katero so bile vdlane cvetlice, in iz nje je molel vrat steklenice; imel je tudi konservno škatlico, večno škatlico, katere Pariz ne more videti, da se ne bi spomnil na petmesečno obleganje. Na ženi je bilo mogoče zapaziti le velikanski klobuk in star površnik, v katerega se je zavila od nog do glave, kakor bi hotela prikriti svojo revščino.

Ko sta dospela na ravnino, je mož obstal, da bi se oddahnil in si obrisal čelo. Ni ravno gorko tu gori v novembrski megli, a hodila sta tako hitro...

Žena ni obstala, šla je naravnost proti trdnjavskimi vratom in naju nekaj časa obotavljajoč se opazovala, kakor bi hotela z nama govoriti, a najbrže se je zbala častnika in zdelo se ji je bolje, iti k straži. Slišal sem, kako je boječe vprašala, če bi mogla govoriti s svojim sinom, gardistom v šestem polku, tretji bataljon.

»Počakajte!« je rekel vojak, »ga bom poklical.«

Vsa vesela se je vrnila k svojemu možu, olajšanega srca, in vsedla sta se ob robu nekega grmovja.

Čakala sta zelo dolgo. Mont Valérien je tako velik, ima toliko dvorišč, vojašnic. In v tem labirintu je treba najti vojaka iz šestega polka, v tem velikanskem zidovju. Poleg tega je ob tem času na utrdbah polno bobnarjev, trobentačev, vojakov, ki prihajajo s svojimi pločevinastimi škatlicami. Tu se menjajo straže, tam delijo kruh, nekoliko proč s krvjo oblit ogleduh,

Častnikovo stanovanje pod zemljo.

V sedanjih dolgotrajnih bitkah, ki se vrše večinoma v zakopih, so nastale pod zemljo cele naselbine. Slika nam kaže stanovanje častnika, opremljeno z okni in vrati. Častnik je ravnokar vstal od kratkega počitka, njegov sluga mu snaži obleko, kakor v mirnem času, ko je stanoval z njim v mestnem stanovanju — visoko nad zemljo.

Bivališče moštva pod zemljo.

Navadni vojaki nimajo tako udobno, pa so si vendar uredili stanovanje kar najlepše. Jarek, v katerem prebivajo, je pokrit z deskami in prstjo; ta streha je podprta z vejami, posekanimi v bližnjem gozdu. Ob straneh imajo ležišča in nad njimi police, kjer odlagajo svoje dragocenosti. Kakor kaže slika, se dobi v jarku celo miza, na kateri se napiše marsikatera dopisnica ljubim domačim.

Utrdbe ob Savi. Vhodi k srbskim podzemnim zakopom ob obrežju Save.

katerega ženejo pred seboj franktirerji in sujejo s kopiti pušk, kmetje prihajajo, da bi se pritožili pri generalu, vojak prihaja, ves trd od ježe, od konja kaplja pot, od predstraž prinašajo ranjence, ki stokajo kot bolna jagnjeta, mornarji peljejo nov top in kričijo »Hi! hej!«, pastir v rdečih hlačah žene pred seboj čedo v utrdbe, bič v roki; vse to gre, pride, se križa v dvoriščih in poriva med trdnjavskimi vrati, kakor v nizkem vhodu kake gostilne na vzhodu.

»Da bi le ne pozabili mojega ubogelega otroka,« so govorile medtem oči uboge matere in vsakih pet minut je vstala, se boječe približala vratom, skrivoma pogledala na dvorišče in se stisnila k zidu; vendar ni hotela več vprašati, ker se je bala, da se ne bi norčevali iz sina. Njen mož, še bolj boječ, se ni premaknil v svojem kotu in vselej, kadar se je ona težkega srca zopet vsedla, sem zapazil, da jo je zmerjal zaradi nepotrpežljivosti in ji na dolgo in široko razkladal o dolžnostih služ-

Obvezovališče pod zemljo.

Tudi za ranjence je v zakopih poskrbljeno. Težko ranjene odvažajo sicer na obvezovališče, ki je za bojno črto, lahko ranjenim pa pomaga zdravnik takoj na mestu. Naša slika kaže ranjenca, ki je dobil strel v roko in ki ga zdravnik prevezuje.

be, in sicer z izrazom nevedneža, ki govori, kakor bi razumel kaj o stvari. Vedno sem rad prisostvoval tem tihim, zaupnim prizorom, katere bolj uganemo, kakor vidimo, tem otrokom ceste, ki imajo tako privlačno silo in ki odkrijejo z eno kretinjo vso vsebino življenja; največjo privlačno silo je imela name njihova naivnost in bil sem zelo vesel, kadar sem opazoval v njihovih izrazitih in nedvomljivih kretinjah vse pojave ganljive drame v družini.

Videl sem to mater, kako je rekla nekega jutra: »Jezi me, da že tri mesece nisem videla svojega otroka... K njemu pojdem.«

Oče, boječ, nepraktičen, prestrašen pri misli, da bo moral storiti nekaj korakov, da izprosi dovoljenje, poizkusi najprej, zbiti ji misel iz glave:

»Kako moreš le misliti kaj takega, moja ljuba? Mont Valérien je tako daleč... Kako boš prišla brez voza? Sicer je pa to neumnost! Ženske ne smejo noter.«

»O jaz pridem,« reče mati, in ker stori on vse, kar ona hoče, se odpravi mož na pot, na županstvo, h generalnemu štabu, h komisarju, poteč se vsled strahu, trepetajoč od mraza, vedno išoč pravih vrat, po dve uri čakajoč v pisarni, ki končno niti prava ni bila. Vendar, zvečer se vrne z dovoljenjem guvernerja. Drugo jutro vstaneta zelo zgodaj, v mrazu, pri luči svetilke. Oče grize suho skorjo kruha, da potolaži lakoto, a mati ni lačna. Rajša bo zajtrkovala tam zunaj s svojim sinom. Da bi napravila ubogemu gardistu praznik, vtakneta hitro v žepe čokolado, ukuhanu sadje, steklenico vina in škatlico, škatlico za osem frankov, ki sta jo spravila za slabe čase. Nato odrineta. Ko prideta do nasipov, so vrata ravno kar odprli. Pokazati morata list z dovoljenjem. Mati se zelo boji. Vendar ne! Vse je v redu!

»Pustite ju dalje!« reče službujoči častnik. Tedaj šele si žena oddahne.

»Bil je zelo vljuden častnik.« In hitro gre dalje. Mož jo z velikim trudom komaj dohaja.

»Kako hitiš, moja ljuba!« A ona ga ne sliši. Tam gori skozi meglo jo vabi Mont Valérien.

»Pojdi hitro... tukaj je.« In sedaj, ko sta prišla na cilj, ju muči nov strah.

Če ga ne najdejo! Če ne pride! Nenadoma sem zapazil, kako je vztrepotala, potrkala staremu na ramo in skočila kvišku.

Oddaleč je spoznala njegov korak.

Ko je prišel, se je zdelo, da se je nad vso utrdbo razlila solnčna luč.

Velik, lep mladenič, resnično! Krepak, tornistro na hrbtu, puško v roki... Z odkritosrčnim obrazom, z moškim, veselim glasom jima je zaklical:

»Dobro jutro, mama!«

In takoj je izgnila tornistra, plašč, vse pod velikim klobukom. Potem je prišel na vrsto oče, a to je šlo hitreje. Žena je hotela imeti vse zase, bila je nenasitna...

»Kako se ti godi?...

Ali si gorko oblečen?... Kako je s tvojim perilom?«

In pod velikim klobukom sem zapazil prisrčen pogled materine ljubezni, ki ga je objela od nog do glave; plačala mu je naenkrat tri mesece zadržane materinske nežnosti. Tudi oče je bil ganjen, a ni hotel pokazati. Zapazil je, da ga opazujemo, in nam je pomežiknil, kakor bi hotel reči:

»Oprostite... ženska je.«

Kakor da bi ji zameril.

Trobentanje je nenadoma prekinilo to lepo veselje.

»Zbirajo se,« je rekel mladi mož.

»Moram iti.«

»Kako? Ali ne boš z nama zajtrkoval?«

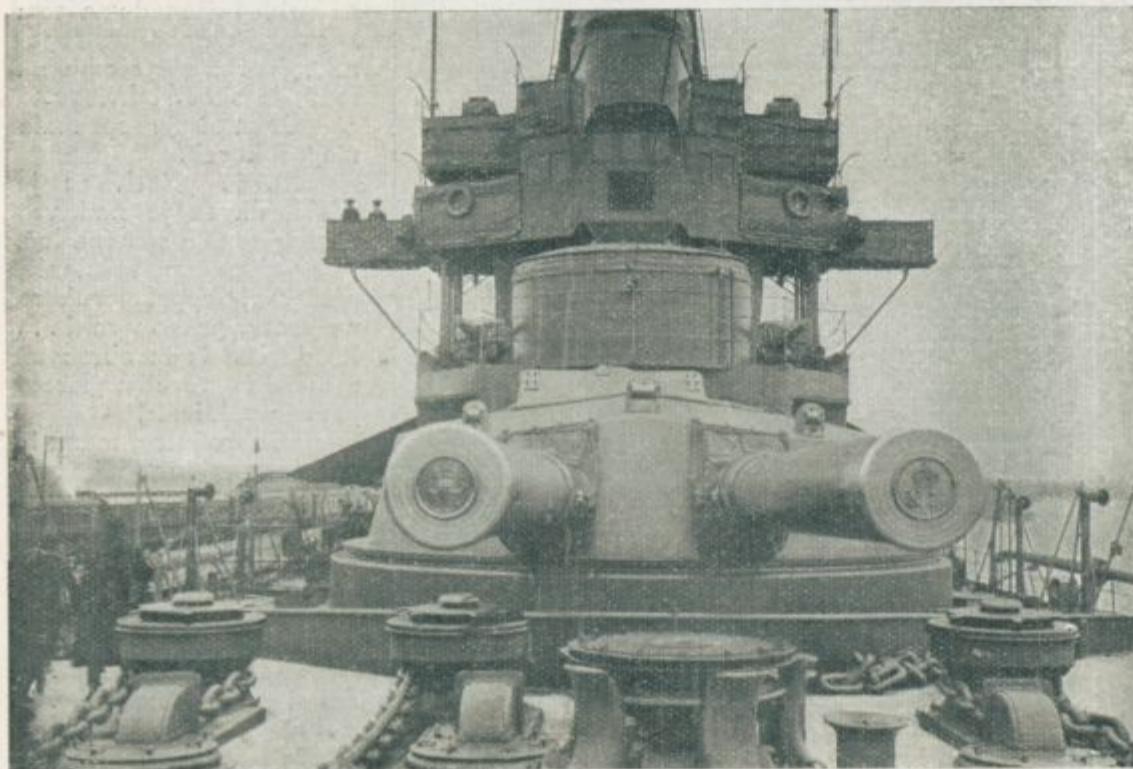
»Ne! Ne morem... Določen sem za štiriindvajseturno stražo, daleč gor na utrdbi.«

Vsi trije so se za trenutek osuplo spogledali.

»Vzemi vsaj škatlico s seboj,« je rekel on z žalostnim glasom, z ganljivim in obenem komičnim izrazom premagane poželjivosti. A v zmešnjavi in vznemirjenju pri ločitvi ni bilo mogoče najti škatlice; bilo je resnično žalostno, videti mrzlično trepetajoče in iščoče roke, slišati zdihu-

Straža ob vhodu v pokrit strelni jarek.

Topovi na bojni ladji. Oklopni stolp s težkimi topovi.

joče glasove, ki so izpraševali: »Škatlica? Kje je škatlica?« Niso se sramovali, da jim je povzročila ta majhna stiska toliko bolesti. Ko so našli škatlico, so se še enkrat dolgo objeli in sin je odhitel nazaj na utrdbo.

Pomisliti je treba, da so prišli k temu zajtrku dolgo pot, da so si obljubljali praznik, da ni mogla mati spati zaradi tega celo noč, in potem naj mi kdo pove, ali je kaj hujšega, kot ta pogled v raj, ki je bil tako nenadoma in neusmiljeno zaprt?

Čakala sta še nekaj časa nepremično na istem mestu, oči vedno uprte na

trdnjavska vrata, skozi katera je izginil njun otrok. Končno se je mož stresel, se napol okrenil, parkrat zakašljaj, in ko je bil njegov glas dovolj trden, je rekel glasno in veselo:

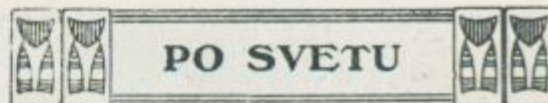
»Pojdiva, mati!«

Nato je naju pozdravil in podal ženi roko.

Gledal sem za njima do ovinka. Oče je bil ves srdit in je v obupu mahal z roko. Mati je bila mirnejša. Šla je ob njegovi strani, povešene glave, mrtvih rok. A od časa do časa se mi je zdelo, da vidim, kako krčevito se stresajo njena ozka ramena pod plaščem.

Krvavi boji v Galiciji. Pri naskoku na trdnjavo Pžemišl so Rusi naleteli na tla, v katerih se bile ukopane mine. Naša posadka je mine s pomočjo električne žice vžgala in ruska četa je zletela v zrak.

Svetovna vojska.

Na severnem bojišču je bilo pretekli teden skoro na vsej bojni črti razmeroma mirno; dogajali so se le manjši boji brez znatnejših uspehov in izgub ter dvoboji sovražnega topništva, katerega ogenj je šele uvod za poznejše bitke. Vzrok, da je pretekli teden tako mirno potekel, je slabo vreme na Rusko-Poljskem in v Galiciji. Utrujenim četam je to nepričakovano premirje zelo dobro došlo; po petih mesecih je to prvi počitek, med katerim se bodo čete okrepile, orožje in vojni material pa izboljšal.

Tudi v Karpatih ovirajo visoki snežni zameti vsako večje vojno delo. Kljub temu se je našim četam posrečilo, potisniti Ruse iz njihovih postojank nekoliko nazaj.

Trdnjava Pžemišl se še vedno hrabro drži; novice, ki nam prihajajo s pomočjo aeroplanov iz nje, so polne zaupanja v zmago.

Naravno je, da so boji v Flandriji v zadnjem času še veliko manj napredovali nego drugod. Umetna povodenj, ki so jo povzročili zavezniki proti Nemcem, je vsled neugodnega vremena še narasla. Z veliko hrabrostjo in tehničnimi pripomočki skušajo Nemci tega sovražnika pregnati in prodreti naprej, toda doslej se jim to ni posrečilo.

Pravzaprav imajo sedaj veliko več dela diplomati nego vojskovodje. Države trojnega sporazuma si zelo prizadevajo, da bi pripravile Italijo in Rumunijo do tega, da posežeta v vojsko. Koliko jim je to uspelo, se sedaj še ne da presoditi, vendar pa je gotovo, da obe državi računata z možnostjo vojske. Rumunija je mobilizirala in ima sedaj kakih 600.000 mož pod orožjem; tam se zdi, da je vojna

stranka imela več uspeha nego v Italiji. Kajti Italijani so na mnogih shodih odločno nastopili proti hujšakcem, ki z besedo in peresom priganjajo italijansko vlado, naj se pridruži državam trojnega sporazuma. Kako se bodo ta važna vprašanja rešila — na to ne more danes še nihče odgovora dati: treba je le čakati.

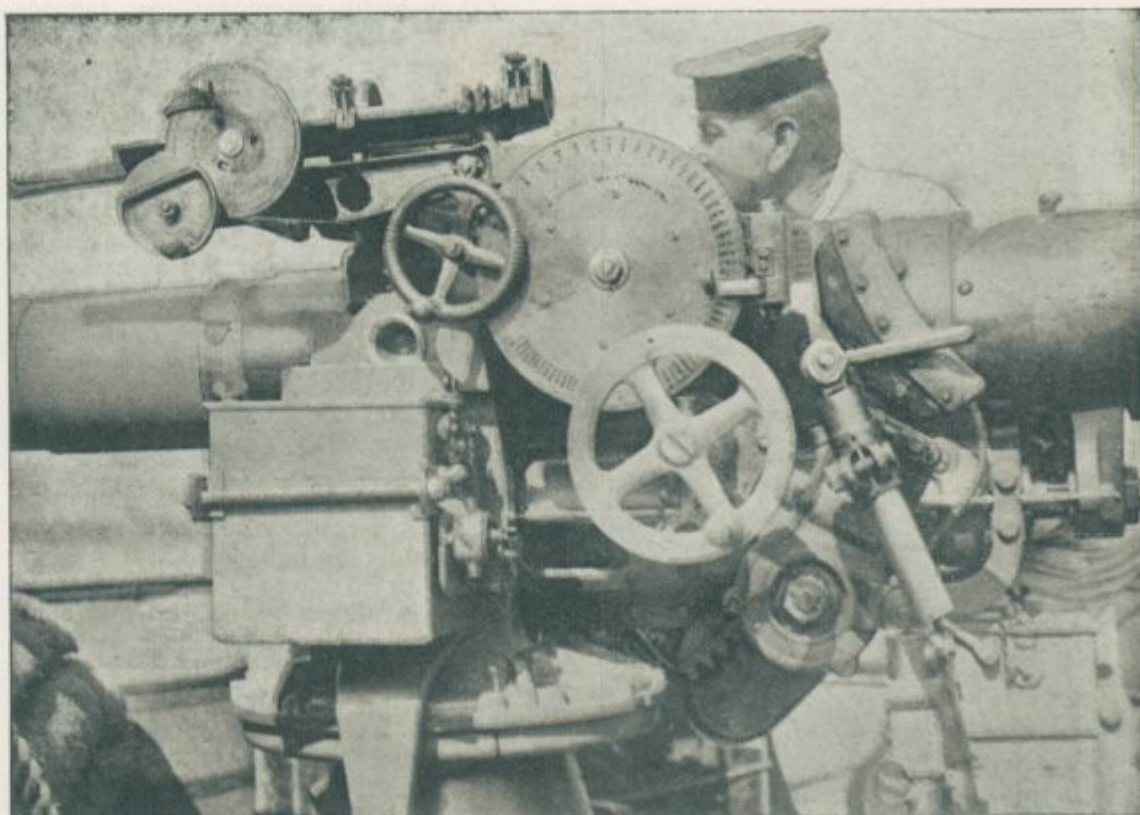
Na drugih stranskih bojiščih tudi ne moremo zaznamovati izrednih dogodkov. Turčija je še vedno šele v začetkih vojske, do velikih bitk z Rusi ali Angleži še ni prišlo. Črnogorci so poskusili vdreti v Hercegovino, pa so bili odbiti; naši topovi živahno obstreljujejo črnogorske obmejne postojanke.

Topovi na bojni ladji.

Naša prva slika nam kaže železni stolp na oklopni ladji, iz katerega molita dva težka topova. Stolp sam je na vse strani nalahko zaokrožen, da ga sovražna krogla ne more tako lahko poškodovati, in je izdelan iz najboljšega jekla. Odprtini v stolpu

sta le toliko veliki, da moli skozi topova cev. Pri modernih vojnih ladjah (drednot in naddrednot) se porabljajo topovi najtežjega kalibra. Skozi zadnjih 20 let se je večinoma uporabljala kot najtežji kaliber 30 $\frac{1}{2}$ cm. Skušali so pri drednotih število cevi pomnožiti. Dočim so imele prejšnje ladje navadno le po 4 težke in več manjših topov, so zlasti po skušnjah v bitki pri Čužimi v rusko-japonski vojni skušali število težkih topov na ladjah pomnožiti in so ustavili nanje po 10—12 topov kalibra 30 $\frac{1}{2}$ cm. Pri najnovejših ladjah so povečali kaliber na 35 $\frac{1}{2}$ in celo na 38 cm. — Stolp sam je tako prirejen, da se na svoji podlagi suče okrog svoje osi, s čimer je dana možnost, da se topovi poljudno obračajo po vsem obzorju. Topove cevi v svojih lafetah se na stran ne premikajo, temuč le dvigajo gor in dol. — Na naši sliki sega stolp samo tako visoko, da ravno krije oba topova. Nastavek, ki se vidi nad stolpom, se nahaja bolj v ozadju in je poveljniški mostiček, prislonjen ob jambor. Pod mostičem se nahaja par lahkih, brzostrelnih topičev, kateri imajo nalogo, odbijati napad sovražnih torpedovk.

Na drugi sliki vidimo 15 cm ladijski top z vso pripravo za premikanje in merjenje. Na topovi cevi se nahaja daljnogled, skozi katerega mornar na naši sliki ravno opazuje sovražnika. Na strani so kolesa in vijaki, ki služijo za to, da more en sam človek približno 6000 kg težki top poljubno sukati in dvigati. Vsi topovi so opremljeni z jako močnimi hidravličnimi zavorami, katera je na naši sliki pod glavno cevjo na desni strani deloma vidna.

Topovi na bojni ladji. Priprave za premikanje topa kalibra 15 cm.

častniški namestnik k domačemu pešpolku št. 17. Služila sta z bratom Janezom, ki je že takrat bil nadporočnik, skupaj pri 17. polku. Pri delitvi polka sta prišla 22. septembra 1882. leta oba k 97. pešpolku v Polo.

Pri 97. polku je služil Alojzij do leta 1899. Takrat si je zlomil nogo in stopil kot stotnik v pokoj. Njegov brat Janez, ki živi zdaj kot 70 letni starček, v svoji hiši v Ljubljani, je vsled očesne bolezni že prej kot nadporočnik stopil v pokoj.

Ker je govoril Alojzij perfektno sedem jezikov — nemški, slovenski, ruski, laški, francoski, angleški, španski — je vstopil po upokojenju kot uradnik k avstrijskemu konzulatu v Kölnu. Ker mu je pa noga popolnoma ozdravela, se je leta 1902. zopet reaktiviral kot stotnik pri pešpolku št. 27. v Ljubljani.

Štiri leta pozneje je šel delat izpit za štabnega častnika generalnega štaba — in ga prav dobro prestal.

K temu izpitu se dopuščajo redno le oni častniki, ki so dovršili vojno šolo in ki so že sprejeti v generalni štab, — izvanredno in izjemoma pa tudi na lastno prošnjo posebno dobro kvalificirani stotniki brez vojne šole. Take slučaje je šteti pač med najredkejše v armadi.

Leta 1908. — 1. maja — je postal major pri pešpolku št. 30. v Lvovu in avanziral 1. maja leta 1912. v tempolku do podpolkovnika.

Odlikovan je bil že kot stotnik z vojaškim zaslužnim križcem — sedaj pa žalibog že po smrti — za njegove izvanredne zasluge, ki si jih je stekel na severnem bojišču, z viteškim križem Leopoldovega reda z vojno dekoracijo. Še pred započeto mobilizacijo je bil predlagan za red železne krone — izostala so pa takrat vsled mobilizacije odlikovanja.

Poročen je bil rajnki leta 1899. v Trstu z Leopoldino Friedl, hčerko inspektorja južne železnice.

DOMA

† Podpolkovnik Alojzij Velkavrh,

rojen 8. junija l. 1863. Njegov oče Miha Velkavrh, rodом iz Horjula, se je nastanil v Ljubljani, imel malo trgovino in postal ljubljanski meščan.

Ljudske šole in spodnjo realko je Alojzij dovršil v Ljubljani, kadetno šolo v Trstu. Bil je vedno odličnjak. Po dovršeni kadetni šoli je vstopil kot kadet-

PODLISTEK

Lepa Blanka.

Roman. Napisal P. Zaccone. — Prevel Josip Medic. (Dalje.)

»Prišel sem namesto njega, milostna gospa,« je odgovoril.

»Kako to?«

»Tako Vam bom stvar pojasnil.«

»Gospoda Mortona tedaj ni v Parizu?«

»Bil je prišel semkaj, milostna gospa, toda oglasiti se žalibog ne more pri Vas.«

»Ali je morda bolan?«

»Mrtev je, milostna gospa...«

Gospa Kuran je brez glasu omahnila na bližnji divan.

»Mrtev! Mrtev!« je dejala popolnoma potrta. »In kdaj se je ta nesreča zgodila?«

»Isti dan, ko je prišel v Pariz.«

»In Vi ste bili pri njem ob njegovi smrtni uri?«

Obiskovalec, kakor so bralci gotovo že uganili, ni bil nihče drugi kot Everard.

Pri tem vprašanju gospe Kuran se je čudno nasmehnil.

»Jaz sem prevzel dolžnost,« je odgovoril, »da izvršim nalogo, ki mu je bila poverjena.«

»Tedaj poznate to nalogo?«

»Gotovo.«

»Ali Vam jo je Morton obrazložil?«

»Po njegovi smrti so njegovi papirji postali moja last in iz njih sem vse spoznal.«

Gospa Kuran se je še obotavljala, da bi temu neznanu zaupala.

»Kaj ste tedaj storili, gospod?« je vprašala s trepetajočim glasom.

»Isto, kar bi bil Morton storil na mojem mestu,« je odgovoril Everard.

»In... moja hči?«

»Je z menoj.«

Gospa Kuran je živahno stisnila roko svojega obiskovalca.

»Ah, hvala, hvala Vam, gospod!« je rekla ginjeno. »Torej še živi... videli ste jo; je lepa, kajne? O, ko bi vedeli, kako dobro mi denejo Vaše besede!... O, pojdiva, pojdiva! Toliko časa sem že hrepe-

nela po tem trenutku! Ne obotavljajva se več; peljite me k njej, gospod! Pojdiva, pojdiva!«

Obrnila se je že proti vratom, toda Everard jo je zadržal.

»Kaj je vendar?« je vprašala mlada gospa, ki se je je polastil nenaden nemir.

»Nič, milostna gospa,« je odgovoril Everard, »samo...«

»Govorite!«

»Ali se ne boste ustrašili?«

»Za božjo voljo, govorite vendar!«

»Vaša hči je rahlega zdravja in, glejte, nič ne pričakuje, da Vas bo videla... Močno razburjenje, nenadno svidenje bi jo zelo vznemirilo in bi ji utegnilo močno škodovati.«

»Kaj naj torej storim?«

»Nekaj časa bo še treba počakati.«

»Še čakati?«

»Nekaj ur samo... morda do jutri.

Jaz pojdem k njej in jo bom pripravil na to svidenje... in jutri ob tem času jo boste lahko brez strahu objeli.«

»Ah, ali je to gotovo? Ali mi obljublajte?«

† Podpolkovnik Alojzij Velkavrh
s svojo družino.

Zakon je bil najsrečnejši — zapušča razen iskreno ljubljene soproge in nad vse ljubljenega brata Janeza, še hčerki Nadino in Sašo. Ti vseskozi izvrstno vzgojeni hčerki sta bili ponos blagega očeta. Žalosten slučaj je hotel, da je izgubila soproga gospoda podpolkovnika isti dan svojega soproga, ko se je vrnila iz Celovca od pogreba svojega očeta. Zjutraj je prisostvovala v Celovcu maši zadušnici po očetu. Med mašo tik pred povzdigovanjem — skoraj omedli. Bil je to ravno oni trenotek 23. oktobra okoli 10. ure, ko je padel soprog pri Podvraticah blizu Pžemišla. Ko je prišla iz Celovca domov, dobi vest o izgubi soproga.

Za časa mobilizacije je bil podpolkovnik najprvo poveljnik »maršregimenta« in kot tak pravzaprav tudi skoro ves čas poveljnik »maršbrigade«.

Takoj prve dni se je bojeval severno od Lvova in bil pri priliki, ko mu je bil pod sedlom konj ustreljen, že ranjen.

Čez nekaj časa je bil imenovan vrli podpolkovnik poveljnikom tarnopolskega pešpolka št. 55.

Iz zasebnega pisma nekega stotnika, ki ga je pisal soprogi visokostoječega vojaškega dostojanstvenika in ki je došlo tem potom soprogi, posnemamo sledeče:

»Podpolkovnika je sprejel 55. pešpolk z velikim navdušenjem, saj smo poznali njegov dobri sloves, da je srčno blag in uslužen mož, ki je rad pomagal tudi zadnjemu vojaku-prostaku.

Častniki in moštvo so ga spoštovali, ljubili in občudovali. Dokler ni dobilo moštvo menaže, častniki niso smeli jesti. Imel je izredno plemenito srce, pomagal je mnogim ranjencem ter je marsikateremu umirajočemu zatisnil oči, zagotavljajoč mu, da bode skrbel za potomce, kar je tudi storil! Ko nas je pred odhodom na bojišče nagovoril z navduševalnim govorom, si je pridobil vsa srca. Tedaj je dejal: »Vsakdo izmed nas ima svoj dom, svojo ženo, svoje otroke, brate, sestre ali stariše, ki bi jih rad videl še enkrat; zato bomo skupaj vsako jutro in vsak večer molili k nebeškemu Gospodu, naj nam podeli to srečo po sijajni zmagi!«

Tedaj so jokali častniki, moštvo in vsi navzoči.

In res smo opravljali vsak dan kratko molitev, kar nam je prineslo s početka tudi srečo. Tekom prvih 10 dni in potem še tekom 5 dni je vršel zlasti naš rusinski polk Ruse daleč nazaj. Zmagovito smo prodrli do L. Podpolkovnik Velkavrh nas je vodil sijajno in velikansko. Toda prišel je nesrečni dan 23. oktobra. Pod-

Božičnica v ljubljanski belgijski vojašnici. Prizor iz igre, ki so jo predstavljali ranjencem: Angel se prikaže ranjenemu vojaku.

Rečica ob Savinji. Zene in dekleta pletejo v salonu gostilne J. Štiglic za vojake na bojnem polju. Spodaj v sredi odbornice Rdečega križa.

»Prisegam Vam.«

»Dobro, pojdite torej, gospod, pojdite! In mislite na to, da Vas tukaj čaka mati, ki bo štela ure, dokler ne pridete z veselim sporočilom.«

Everard se je priklonil in je hotel oditi, ko ga je gospa Kuran zopet poklicala.

»Še eno besedo!« je rekla in prikimala z glavo na svoj žalostni način.

»Prosim, ukazujte!«

»Jaz mislim samo na svojo hčer,« je odgovorila gospa Kuran, »in to je naravno, kajne? Toda še nekdo je, kogar ne smem pozabiti, komur ne smem biti nehvaležna.«

»Kdo je to?« je dejal Everard.

»Gospod Morton.«

»Da, on zasluži.«

»Morton mi je bil vedno zvest, je umrl, ko je vršil moje naročilo... in hočem, da bo vsaj njegov grob, v katerem počiva njegovo telo, vreden moje hvaležnosti.«

»Kaj namerjate storiti?« je vprašal Everard in je namrščil obrvi.

»Pravično je, da zvesti služabnik počiva ob strani svojega gospodarja. Prenesti

bom dala telo gospoda Mortona na Angleško.«

Everard se je prestrašen zganil.

»Ali se Vam mar to ne zdi primerno?« je vprašala gospa Kuran.

»Oprostite, gospa,« je odgovoril Everard, »o tej zadevi bomo govorili pozneje, če hočete. Za sedaj se mi zdi bolj važno...«

»Da, res je,« je dejala nesrečna mati.

»Pojdite, gospod, in Bog Vam poplačaj vse dobro, ki ste mi ga storili, še preden ste me poznali... Pojdite, gospod, opravite hitro in poskrbite, da se kmalu snidem s svojo hčerjo. O, kako sladko je izgovoriti to besedo.«

Everard je odšel zelo nemiren, premišljujoč, kje bi mogel najti hčer gospe Kuran.

II. Sodba Volkulje.

Ko je Everard zapustil gospo Kuran, je najprej sklenil, da pojde na lepo stanovanje, v katerem je pred nekaj dnevi bil nastanil svojo Blanko.

Toda med potjo se je premislil in se obrnil drugam.

Everard nikakor ni bil zadovoljen z dogodki, kakor so se začeli razvijati. Najprej je pomislil, da bi bilo najbolje ubežati iz Francije in se naseliti kje v tujini ter se potem šele vrniti domov, ko bo gotovo, da so ga pozabili. Pozneje pa se je v njegovi glavi porodil drugačen načrt.

Precejšnje vsote denarja, ki si jih je bil pridobil s pomočjo pisma gospe Kuran na neomejen kredit pri banki, so morale biti spričo sijajnega življenja, ki ga je sedaj živel, kmalu izčrpane in mož je s strahom in skrbjo mislil na bodočnost, ki čaka lepo Blanko, kadar se bo njegovo premoženje usušilo.

Tedaj so se njegove misli obrnile h gospe Kuran in sestavil si je prekanjen načrt.

Ne bilo bi pretežko prepričati gospo Kuran, da je Blanka tista deklica, ki jo je našel gospod Morton. Toda pregovoriti Blanko, da bi se vdala v tako prevaro, to se mu je zdelo skoro nemogoče.

Kakor hitro ji je izpregovoril par besedi v tem zmislu, se je Blanka tako odločno uprla njegovemu načrtu, da se že

One p. n. naročnike „Glasnika“, ki doslej še niso naročnine za tekoče leto obnovili, prosimo, da to nemudoma storé, sicer jim bomo list ustavili.

Stotnik Franc Dobnik,
padel na severnem bojišču.

Akademik Ivan Žgur,
padel na severnem bojišču.

† Major Jožef Velkavrh.
Slika predstavlja rajnega ju-
naka še kot stotnika.

Ivan Vovšek,
padel na severnem bojišču

Desetnik Anton Mivšek,
padel na severnem bojišču.

polkovnik je odredil vse in polni zmage smo prodirali naprej, ko je pred našimi očmi udarila granata in raztrgala gospodu podpolkovniku spodnji del telesa.

Častniki in moštvo vse je priskočilo in hotelo tega plemenitega junaka rešiti. Osem mož ga je odneslo in čez 5 ur je izdihnil dušo. V trenutku, ko je padel, je držal svojo roko na srcu, kjer je imel shranjeno sliko svoje soproge, otrok in brata Janeza ter križec. Nobeno oko ni bilo suho. Ž njim ni izgubil le polk mnogo, nego vsa armada, saj je bil sijajen voditelj in izredno plemenit. Bog mu daj večni mir in naj tolaži nesrečno soprogo, ki lga je nad vse ljubila.

† Stotnik Franc Dobnik.

Stotnik Dobnik je 14. dec. 1914. zjutraj vodil svoj bataljon k naskoku na sovražnika. Bil je še kakih 20 korakov od sovražnika oddaljen, ko ga zadene v trebuh ruska krogla. Drugi dan so ga prepeljali v mesto, toda na poti je ranam podlegel. Pokopali so ga z vsemi vojaškimi častmi v navzočnosti polkovnika.

Stotnik je bil pri moštvo jako priljubljen. Rad je izpolnjeval krščanske dolžnosti in je bil v tem oziru svojim vojakom naravnost vzor. Njegov strežnik je dobil nalog, pripeljati stotnikovega konja v Gorico, kjer biva pokojnikova vdova-soproga z dvema otročičema. Bog potolaži njo in siroti!

† Ivan Žgur.

Vidim Te, čutim, kaj je bila Tvoja zadnja misel: Bog in narod! Mlad si položil na oltar dolžnosti svoj meč, mlad položil nanj svoje življenje. Tvoje vedno vedro, tako vedro čelo, ki se ni potemnilo drugače, kakor kadar je hotel kdo sramotiti Tvoje ideale, je smrtno poljubila sovražna krogla; njen pogubni žvižg je ranil tisoč in tisoč src po Slovenskem, nebroj slovenskih src na Dunaju. Kar je imela »Danica« najdražjega, je dala težkemu času, dala je Tebe, svojega predsednika. Njeni prostori so prazni, to praznoto bomo še bolj čutili, ko se dobro zavemo, da res ne prideš več, da nam res ne prineseš več toplega vipavskega solnca v zmrzujočih dneh skrbi in trpljenja. Bil si eden tistih izvoljenih, ki že z dobro, s toplo besedo dvignejo človeka iz obupa. Koliko tovarišev se je oprlo v bridkih urah nate, koliko dela si posvetil našim dijaškim in izobraževalnim društvom, to nam bo šele zdaj jasno, ko Te več ni. Pogrešali Te bodo dunajski Slovenci v »Straži«, čakalo bo nate v domovini, manjkalo bo Tvojega sveta v naših vrstah, Ivan moj!

Spavaj, prijatelj, spavaj mirno v zemlji ogrski, ki si jo močil s svojo krvjo, spavaj kajti Ti si srečen, nam pa, nam je težko, težko pisati nagrobnico mlademu življenju, ko je oko in srce polno grenkih solz.

† Major Jožef Velkavrh

se je rodil 2. decembra 1867. v Ljubljani, ljudsko šolo in spodnjo realko je dovršil v Ljubljani, kadetno šolo v Trstu. Bil je vedno odličnjak. Kot kadet, častniški namestnik, je bil dodeljen najprvo 6. pešpolku, potem je bil pa kmalu premeščen k bosenskem polku št. 3. in št. 2. Služil je do 1. novembra 1913. — ko je postal major pri 79. pešpolku v Reki — pri bosenskih polkih v Gradcu, Budimpešti in Banjaluki.

Poročen je bil z g. Karolino Riedl ter zapušča vdovo, sinka Joška in hčerko Lotko, ki prebivajo sedaj v Gradcu. Istotako je tudi njega vezala prisrčna bratavska ljubezen do brata Alojzija in Janeza.

Tudi on je bil izvrsten častnik. Odlikovan je bil z vojaško zaslužno kolajno, po smrti pa z vojaškim zaslužnim križcem z vojno dekoracijo.

Padel — oziroma utonil je 8. septembra pri Megasi. Dobil je nalog z 1½ bataljonom, kateremu je poveljeval, ponoči prekoračiti Drino, in zasesti ozemlje na drugi strani. Ob 1½3. uri zjutraj — ko je bil sredi Drine na pontonu (čolnu), se je začel ogenj z srbske strani in rajni major je v zmešnjavi, ki je nastala, utonil.

† Ivan Vovšek.

Dne 24. novembra 1914. se je vršil v Braslovčah pogreb Ivana Vovška iz trg a Braslovče, ki je v najlepših letih izdihnil

nekaj dni ni več upal na njeno stanovanje. In vendar je moral najti kak izhod iz zamotanega položaja! Dasi se Everardu ni bilo ničesar bati, če ostane v Parizu, ker je njegova smrt bila uradno potrjena, bi vendar še rajši bil napravil izlet na Angleško.

Blanko je zadnji čas nadlegovala čudna misel. Odkar ji je oče najel prekrasno stanovanje v eni izmed najodličnejših pariških ulic, je deklica izgubila vso svojo prejšnjo veselost in razigranost.

»Ali mar nisi zadovoljna tukaj?« jo je včasih vpraševal oče, zadovoljno se ozirajoč po bogati udobnosti, s katero je obdal svojo hčer.

»Srečna?« je odgovarjala Blanka, zamisljeno povesevši glavo. »Zakaj bi ne bila srečna?«

»Če ti še česa manjka, mi povej! Ukazuj samo in tvoje najmanjše želje se bodo takoj izpolnile.«

Tedaj je Blanka z očitnim nemirom pogledovala svojega očeta.

»Ali ste mar bogati?« je dejala in zardevala.

»Saj vidiš, da sem,« je odgovarjal nesrečnik.

»Gotovo... Pa ne vem, zakaj... zakaj je vse tako dragoceno pri meni...«

»Ah, pusti to!«

»Vi ste mi tako dobri, oče moj, in bojim se, da se Vam bom zdela nehvaležna... toda navadili ste me, da Vam povem vse, kar mislim...«

»Govori torej!«

»Ne bodite hudi... pa meni se zdi, da bi bila veliko bolj srečna, mnogo bolj mirna, če bi stanovala v svoji prejšnji sobici, ki mi je bila tako ljuba.«

»Saj ni bilo skoro nič oprave v njej!«

»Res je, oče, bila je preprosta, pa tam se je dalo bolj od srca moliti.«

Na to ni mogel Everard nič odgovoriti.

Razumljivo je tedaj, da ga je obhajal strah; bal se je Blankinih slutenj in je vztrepetal pri misli, da enkrat morda vendarle izve za njegovo usodno skrivnost.

Razen tega so ga še vznemirjale besede gospe Kuran, ki jih je rekla glede Mortonovega groba.

Everard je torej bil v veliki zadregi in se je s strahom izpraševal, kako naj se reši iz zagate.

Premišljuje o vseh teh stvareh je dospel eno uro po obisku pri gospé Kuran do Volkuljine hiše in je tiho potrkal na vrata, ki so se takoj nato odprla.

»Ali ste me torej takoj spoznali?« je dejal Everard Indofu, ki mu je prišel odpirat.

»Volkulja je rekla, da ste Vi,« je odgovoril mladi zločinec; »ženske mnogo slutijo. Pričakovala Vas je.«

»Zakaj?«

»Ne vem. Toda Volkulja meni, da ste se že dovolj odpočili, in ker vé, da brez dela ne morete živeti, je upala, da se kmalu oglasite.«

Everardu se je čelo stemnilo. Stopil je za Indofom v pritlično sobo, kjer sta sedela oče Golin in Filip z Volkuljo.

Njegov prihod je vse razveselil.

Everarda so njegovi tovariši ljubili, če se sme tista temna vez, ki vlada med potepuhi in zločinci, nazvati ljubezen.

»Tak si vendarle prišel!« je vzkliknila

Cenj naročnike „Glasnika“ prosimo, da med znanci in prijatelji agitirajo za naš list, ter jih opozoré, da je „Glasnik“ doslej najcenejši slov. ilustrirani list.

Božičnica v ljubljanski belgijski vojašnici. Živa slika: Sveti večer na bojišču.

svojo blago dušo za domovino kot žrtev krute vojne.

Pokojnik je bil rojen leta 1886. kot edini sin posestnika in usnarja Vovška v Braslovčah. Služil je kot rezervist pri domačem 87. pešpolku in se bojeval že od začetka vojne na severnem bojišču. Dne 19. oktobra ga je zadela sovražna, smrtonosna krogla v nogo, kjer je obtičala. Radi raznih vojaških težkoč je bil šele čez 6 dni operiran v mestu Miškolcu na Ogrskem, kjer so mu odrezali ranjeno nogo. Toda življenja mu niso mogli rešiti. Umrli je dne 8. novembra vdan v božjo voljo. Žaljuči starši in sestre so ga sklenili pokopati v domači zemlji in so se zemeljski ostanki rajnega dne 24. novembra prepeljali v Braslovče, odkoder je bil veličasten sprevod na pokopališče. Spreveda se je udeležilo domače gasilno društvo, katerega član in zastavonoša je bil rajniki, s sosednimi društvi iz Gomilske in Letuša. Pokojni je bil tudi član braslovškega bralnega, pevskega in olupševalnega društva. Bil je vedno vesel in je sodeloval pri vsakovrstnih narodnih igrah in prireditvah, kjer nam ostane nenadomestljiv.

Kako priljubljen je bil, je pokazala ogromna udeležba ob zadnji poti na pokopališče, kakor tudi lepi vencji, ki so jih poklonili gasilno društvo, trški fantje, dekleta in drugi.

K bojem v Kavkazu. Kavkaški pastir s svojo čedo.

Volkulja malo nevoljno. »Zadnji čas te je malo videti pri nas.«

»Res je,« je odgovoril Everard, »pa kriv nisem sam, temveč Blanka. Ubožica je vsa pobita in žalostna in to mi dá opravičiti.«

»Treba ji bo poiskati malo zabave.«

»Ne mara je... in potem imam še druge težave.«

»Kaj je?«

»Ves sem v skrbeh.«

»Ali si se morda zopet sešel kje z Leonom?«

»Ah ne, z njim ne!... Druga skrb je prišla z Angleškega nadme.«

»Ali mar ženska, kateri si oskrbnika pokopal?« je vprašala Volkulja.

»Da, gospa Kuran.«

»O za zlodja!« je vzkliknil Indof. »Prišla je v Pariz najbrže zato, da nekoliko omeji tvoje stroške.«

»O, ko bi bilo samo to...«

»Ali je še kaj drugega?«

Everard je pripovedoval, kako sta se razgovarjala z gospo Kuran in kaj ona zahteva od njega.

»O, o!« je vzdihnil oče Golin, ko je Everard končal, »ta ženska nam bo še prav nadležna.«

»Če ji bomo dali časa,« je pristavil Filip.

»Kakšne neumnosti ji pridejo na misel! Nov grob za gospoda Mortona!« je rekel Indof in se je glasno zasmel.

»Vse to moramo preprečiti,« je vzkliknila Volkulja odločno.

Everard je udaril s pestjo po mizi.

»Toda kako?« je vprašal, »na kak način? Če si je enkrat vtepla v glavo, da mora prepeljati Mortona na Angleško, bo to gotovo tudi izvršila... Ne, ne, nič drugega mi ne preostaja, kakor pobegniti čim prej in se vrniti Bog vé kdaj.«

Volkulja je uprla v Everarda svoj pogled, poln skrivnostnega žara.

»Ali hočeš, da te jaz rešim te ženske?« je dejala z odločnim in globokim glasom.

»Ti?« je rekel Everard in je vztrepetal.

»Da, jaz,« je odgovorila Volkulja. »Ali se sedaj mar bojiš?«

»Ne, ne bojim se ničesar... toda ko

Za družabno življenje pomenja njegova smrt občutno izgubo. Žaljuči rodbini naše najglobokejše sožalje; Tebi pa, dragi Ivan, ki nam ostaneš nepozabljen, naj bode zemljica lahka!

† Anton Mivšek.

Dne 25. oktobra 1914. je padel na severnem bojišču desetnik Anton Mivšek iz Pešate, župnija Št. Jakob ob Savi. Rojen je bil 4. junija 1893. Dasi še primeroma mlad, je bil duša društvenega življenja med mladeniči kot društveni tajnik, in skozi dve leti kot načelnik »Orla«. Imel je izredno lepe zmožnosti. Bil je izvrsten cerkven pevec in igralec na društvenem odru. Leta 1912. je odšel prostovoljno k vojakom in je odslužil že dve leti. Vesel je odhajal na bojno polje ter je tolžil domače: »Ne žalujte, saj grem v boj za domovino!« Počivaj v miru, mladenič — junak!

sem se zopet sešel z Blanko, sem prisegel sveto prisego, ki jo bom tudi držal.«

»Kakšno prisego?« so vprašali vsi trije možje naenkrat.

»Nočem več krvi... nočem več zločinov... vsega tistega nočem več, kar bi me zopet moglo odtrgati od nje, ki jo ljubim nad vse... Začenjam novo življenje in skrbel bom, da bo brez krivde in zadržanja.«

Trije možje so se na te besede začeli glasno in razbrzdano smejati, tako čudno se jim je zdelo, da bi mogel njih vodja in tovariš stopiti med poštene ljudi in začeti pošteno življenje.

Samo Volkulja je ostala hladnokrvna. Z zapovedujočo kretnjo je pomignila svojim tovarišem, da so umolkni.

»Ne,« je rekla, »ne smejte se! Everard ima popolnoma prav; dovolj je bilo zločinov. To, kar se je njemu primerilo, naj bo tudi Vam za nauk; jaz za svojo osebo moram njegov sklep le odobravati. Toda ne gre se za to, da bi zopet prelivali kri; kar vam namerjam svetovati, ni zločinu niti podobno.«

(Dalje.)

Poraz kozakov, ki so zašli v križni ogenj naše pehote.

Zgodovina topa.

Kanonik Iv. Sušnik.
(Dalje.)

Naše avstrijske havbice imajo kaliber 10·4 cm, imajo pa dokaj krajšo cev. Pri poljskih topovih je cev dolga 2·29 m ali 30 kalibrov (t. j. dolžina cevi znaša 30 kratni premer cevi), pri havbicah pa 1·35 m ali 13 kalibrov in tehta okoli 400 kg. Mesto klinastega zaklopa ima takozvani ekscentrični vijakasti zaklop.

Večje težkoče je prizadela naprava primerne lafete. S havbico se strelja navadno v visokem loku, dostikrat pa tudi horizontalno, ali celo z višine navzdol. Najvišji dvig naših havbic znaša 42·5⁰ (topovi 18⁰) in navzdol tudi še 10⁰ (pri topu 7·5⁰). Tudi zavoro je bilo teže primerno utrditi, ker je sunek cevi nazaj pri pokončni cevi veliko večji, kakor pa pri horizontalni legi.

Vsled kratke cevi in tudi manjšega naboja se s havbicami ne more streljati na izredno velike daljave; njihov glavni namen je doseči sovražnika z visokim lokom tamkaj, kjer je horizontalnemu strelu poljskih topov nedosegljiv. Zaradi tega tudi začetna brzina izstreljene krogle

znaša le približno 300 m na sekundo (pri poljskih topovih 500 m). Tudi se rabijo pri havbicah različni močni naboji, s katerimi se strelja po potrebi na večje ali manjše razdalje. Najmanjši naboj dvigne krogle le z brzino 150 m na sekundo in se uporablja tedaj, kadar se nahaja sovražnik blizu v dobrem kritju. Najvišja strelna daljava havbic znaša 5400 m.

Tudi pri havbicah se rabijo šrapneli in granate. Šrapnel tehta 12·7 kg in je napolnjen s 450 kroglicami, granata tehta 14·7 kg in ima 550 gr razstreliva (amonal). Projektili havbic so torej približno še enkrat tako težki kot poljskih topov, vsled tega je seveda njihov učinek silnejši.

Uporabljajo se havbice zlasti proti predmetom, ki se s horizontalnim strelom ne morejo doseči, ako sovražnik stoji v strelnih jarkih, za nasipi, za stavbami, katerih navadni topovi ne morejo tako hitro porušiti, nasproti sovražni artiljeriji, ki stoji v kritjih, proti rezervam ali različnim zalogam. Posega pa tudi v boj zoper bližajočega se sovražnika s horizontalnim strelom. Granate porušijo nasipe in obrane, kateri se poljskim topovom še upirajo, zlasti pa očinkujejo granate zaradi veliko večje razstrelivne sile.

Poleg te havbice se porablja še druga, težja havbica kaliber 15 cm.

Lafeta je pri havbici na poseben način prirejena, in sicer tako, da se more cev, katera tehta 1190 kg, dvigniti na 65⁰. Granata tehta 38·75 kg in vsebuje 7·3 kg razstreliva-ekrasita. Uporablja se pa tudi šrapnel, ki je napolnjen s 380, nekoliko večjimi kroglicami. Prvotna brzina izstreljene krogle znaša 270 m na sekundo in seže na 5600 m daljave.

Težka havbica 15 cm strelja še v bolj strmem loku, kakor pa lahka havbica. Težje, s silnim eksplozivom (ekrasit), napolnjene granate povzročijo neprimerno večje opustošenje kot lahke granate. Uporablja se zlasti tedaj, kadar je treba porušiti sovražna zavarovana kritja, manjše utrdbe, katere se poljskim topovom še ustavljajo. Z velikim uspehom nastopa proti sovražni artiljeriji ali proti utrjenim postojankam, proti rezervam.

Da imajo tudi druge države temu podobno orožje, je samo ob sebi umljivo. Ruska, francoska in nemška vojna uprava je vpeljala havbice različnega kalibra od 10·5 cm do 15·5 cm, katere na isti način in z istim učinkom delujejo. Kot razstrelivno snov sedanjih modernih, takozvanih

Kaznovan mlin. V bojih v Flandriji, kjer je mnogo mlinov na veter, so se Francozi posluževali perutnic mlina, da so z njimi dajali svojim četam razne signale. Zato so Nemci take mlina s topovi porušili. Naša slika nam kaže tak kaznovan mlin.

brizantnih granat uporabljajo že zgoraj omenjeni ekrasit, ali melinit (Francozi) ali lidit (Angleži). Vse te snovi so izdelane iz pikrinove kisline $[C_6H_2(NO_2)_3OH]$ in so na poseben način prirejene. Učinek teh granat je tako silen, da raztrga celo topovo cev, če se kdaj granata po nesreči v topovi cevi vžge, preden cev zapusti.

Že japonsko-ruska vojna, še bolj pa sedanja svetovna vojna je upeljala ves drug način bojevanja, kot je bil še v nemško-francoski vojni l. 1870./71. v navadi. Milijonske armade si stoje v več sto kilometrov dolgi fronti v utrjenih postojankah nasproti in največkrat je treba najsilnejšega artiljerijskega ognja, da je mogoče sovražnika prisiliti, da se iz svojih postojank umakne. Tedaj delujejo poleg topov havbice in možnarji s svojimi težkimi granatami. (Dalje.)

Sebastopolj.

(Spisal L. N. Tolstoj. Prevel I. P.)

(Dalje.)

Pa vse bombe so padale daleč zadaj ali pa na desni od nasipa, v katerem je sedel podstotnik. Izpil je vodko, pojedel nekaj sira, prižgal cigareto, malo molil, potem pa malo zaspal.

V.

Knez Galicin, podpolkovnik Neferdov in Praskuhin, katerega ni nihče klical, s katerim ni nihče govoril, kateri se pa vendar ni ločil od njih, so šli pit čaj h Kaluginu.

»No, nisi nam do konca povedal o Voski Mendelju,« je rekel Kalugin, sleklen suknjo, sedel k oknu in raztegnil naškrobljeni ovratnik holandske srajce.

»Počakaj, bratec! Nekaj časa, vam pravim, sploh niso o drugem govorili v P. kakor o tem,« je rekel smeje knez Galicin, vstal od glasovirja, pri katerem je sedel, in prisedel h Kaluginu. — »Le počakajte. Vse to vem natančno...«

Veselo, umno in pogumno je pripovedoval ljubzensko dožodbico, katero pa mi izpustimo, ker za nas ni zanimiva. Opazilo se je pa, da je nele knez Galicin, marveč da so vsi ti gospodje postali, sedeč tu pri oknu in glasovirju in držeč noge križem, popolnoma drugi ljudje, nego so bili na buljaru. Tukaj so bili med svojci, posebno še Kalugin in knez Galicin, jako veseli, mili in dobri. Ni več bilo one napihnjenosti in prevzetnosti, katero so kazali poprej pehotnim častnikom. Razgovarjali so se o svojih peterburških tovariših in znancih.

»Kaj pa Maslovski?«

»Kateri? Ulanski ali konjeniški gardnik?«

»Oba poznam. Konjeniški gardnik je bil pri meni še deček, ravno iz šole je izstopil.«

»Ali je starejši že stotnik?«

»O, že davno!«

»Kaj, ali se še vozi s ciganko?«

»Ne, zapustil je je, kakor je že navada.«

Potem je knez Galicin sedel za glasovir in lepo zapel cigansko pesem, Praskuhin jo je ponovil,

četudi ga ni nihče prosil. Pel je tako dobro, da so ga poprosili, naj še poje, s čimer je bil jako zadovoljen.

Sluga je prinesel na srebrnem podnosu čaja s smetano in prestami.

»Podaj knezu!« je rekel Kalugin.

»Čudno je,« je dejal Galicin, sprejevši kozarec in stopivši k oknu, »da tu v obleganem mestu igramo na glasovir, pijemo čaj s smetano in imamo stanovanje, kakršno bi si želel v Peterburgu.«

»Kaj, ko bi še tega ne bilo!« je rekel stari podpolkovnik, ki je bil z vsem nezadovoljen. »To neprestano čakanje nečesa bi bilo popolnoma neznosno... Vidite, kako slednji dan pobijajo in pobijajo, pa ni nobenega konca. Pri tem naj bi morali še živeti v blatu in brez vse udobnosti!«

»Kaj pa naši pehotni častniki, ki živijo v utrdah in beznicah z vojaki, jedo vojaški boršč! — kaj pa ž njimi?«

»Kako jim je? Četudi deset dni ne premenj perila, so vendar junaki, čudoviti ljudje.«

Tedaj je vstopil v sobo pehotni častnik.

»Jaz... meni je ukazano... jaz moram h gen... k njegovi ekscelenci generalu N.« — je dejal nekako v zadregi in se priklonil.

Kalugin je vstal, častniku ni odzdravil, marveč ga je z razžaljivo vljudnostjo in napetim uradnim nasmehom vprašal, če ne more počakati, tudi mu ni rekel, naj sede; sploh se ni več zmenil zanj, temuč se je obrnil h Galicinu in se jel ž njim pogovarjati po francosko, tako da ubogi častnik, ki je stal v sredi sobe, res ni vedel, kaj naj stori.

»Prišel sem z jako nujno zadevo,« je rekel častnik po kratkem molčanju.

»A tako! Prosim,« je rekel Kalugin, ko je oblekel suknjo in ga spremil k durim.

»Torej, gospodje, mislim, da se bomo nocojšnjo noč malo razgreli,« je rekel Kalugin, ko se je vrnil od generala.

»Kaj? Ali planemo iz mesta?« so začeli vsi izpraševati.

»Ne vem; boste že sami videli,« je odgovoril Kalugin s skrivnostnim nasmehom.

»Moj poveljnik je na utrdbi, torej moram tudi jaz iti,« je rekel Praskuhin, pripasovaje si sabljo.

Pa nihče mu ni odgovoril; moral je že sam vedeti, če mora iti, ali ne.

Praskuhin in Neferdov sta odšla, da stopita na svoje mesto.

»Zbogom, gospodje!«

Gospodarstvo Nemcev na Francoskem.

V nekem mestecu francoske Lotaringije so morali meščani na ukaz nemške vojne oblasti prevzeti snaženje ulic.

»Na svidenje, gospodje! Še nocoj se bomo videli!« je zaklical Kalugin skozi okence, ko sta Praskuhin in Neferdov zasedla kozaška konja in oddirjala po temni ulici. Peketanje kozaških kônj je kmalu utihnilo v temni ulici.

»No povejte mi, ali se bo nocoj res kaj zgodilo?« je rekel Galicin po francosko, sloneč s Kaluginom na oknu in gledajoč bombe, ki so letele z utrd v zrak.

»Tebi moram povedati. Ali vidiš... si že sploh bil na utrdbah?«

Galicin mu je prikimal, dasi je bil samo enkrat na četrti utrdbi.

»Tam nasproti našemu nasipu je jarek.« — In Galicin je začel, kakor človek, ki ni posebno izurjen, četudi se zanaša na svoje vojaško znanje, malo zmedeno ter vpletajoč razne fortifikacijske izraze, razkladati, kako stoje naša in sovražnikova dela in kaj se namerava.

»Vendar so začeli pokati okrog nasipov. Oho! Ali je to naša ali sovražnikova? Tam se je razpočila,« sta govorila sloneč na oknu, opazujoč ognjene črte bomb, ki so švigale po zraku, bliskanje strelcov, ki so za trenutek osvetljevali temno nebo, in beli dim smodnika, ter sta poslušala vedno močnejše in močnejše streljanje.

»Kako krasen pogled, kaj ne!« je rekel Kalugin, opozarjajoč svojega gosta na ta zares krasni prizor. — »Veš, včasih skoro ni moči ločiti zvezde od bombe.«

»Da, jaz sem ravno sedaj mislil, da je to zvezda, pa je padla na tla in se razpočila. In ta velika zvezda — kako se ji pravi? — je prav kakor bomba.«

»Tako sem se privadil tem bombam, da se mi bo v Rusiji v zvezdni noči zdelo, da so vse bombe. Tako se privadiš.«

»Kaj, ali naj tudi jaz grem v boj?« je rekel knez Galicin po kratkem molčanju.

»Bratec, na to niti ne misli; jaz te ne pustim,« je odgovoril Kalugin. »Boš že drugičkrat, prijatelj.«

»Ali govoriš resno? Tak ti misliš, da mi ni treba iti? Kaj?«

Sedaj se od tam, kamor sta gledala gospoda za topniškim grmenjem, zasliši strašno pokanje pušk in na tisoče majhnih lučic, neprestano se vžigajočih, se je zablesketalo po vsej črti.

»Sedaj je pravi boj!« je rekel Kalugin. »Telega pokanja pušk kar ne morem hladnokrvno poslušati. Čudno mi je pri srcu. Slišiš te: hurá?« je pristavil poslušajoč daljno kričanje stoterih glasov: »a—aa—aa«, ki je prihajalo do njega iz utrdbe.

»Čigavi so ti: hurá? Savražnikovi ali naši?«

¹ Maloruska kislá juha.

Rečica ob Savinji. Domači kvartet, ki je sodeloval pri uspeli prireditvi za Rdeči križ.

Rečica ob Savinji. Igralci in igralka igre »Vojak Marko ali Vse za vero, dom, cesarja«, ki se je z velikim uspehom uprizorila na Rečici v korist Rdečega križa. Na sredi g. A. Gruber, pisatelj igre, v vlogi Marka, na levi gđ. Ana Petrinova v vlogi Jere, na desni gđ. Zefka Felicijanova v vlogi Franice, ter gospa Anica Turnškova in gđ. Zefka Stauffelnova v vlogah sester Rdečega križa.

»Ne vem; sedaj je že boj z bajoneti, ker je streljanje potihnilo.«

Tedaj je pod oknom pridirjal častnik s kozakom pred vrata in skočil s konja.

»Odkod?»

»Z utrdbe. Moram h generalu.«

»Pojdiva. No, kaj je?»

»Napali so nasipe ... vzeli ... Francozi so pripeljali ogromne rezerve ... naše napadli ... bila sta samo dva bataljona,« je govoril zasopljn isti častnik, ki je bil prišel zvečer; težko je dihal, drugače je šel popolnoma mirno proti vratom.

»Kaj, umaknili ste se?» je vprašal Galicin.

»Ne,« je odgovoril častnik srdito; »prišel je bataljon in smo sovražnika odbili; pa ubit je poveljnik polka in več častnikov in naročeno mi je prositi pomoči ...«

S temi besedami je šel s Kaluginom h generalu, kamor mi ne pojdemo za njim.

Čez pet minut je Kalugin že sedel na kozaškem konju (in to prav na kozaški način, kakor vsi pribočniki, ker je to neki posebno prijetno) in je hitro oddirjal na utrdbo, da odda nekatere ukaze in počaka poročil o končnem izidu boja. Knez Galicin pa je pod vplivom težkega vznemirjenja, karerega povzročje v gledalcu navadne prikazni bližnjega boja, če se ga ne udeležuje tudi sam, začel brez vsakega namena hoditi po ulici gorindol.

VI.

Vojaki so ranjence nosili na nosilnicah in jih peljali za roke. Na ulicah je bilo popolnoma temno: le redkokje so se svetila okna v bolnicah ali pri bdečih častnikih. Z utrdb pa se je slišalo grmenje topov in streljanje pušk, bombe so švigale po zraku kakor svetle iskre. Včasih se je zaslislalo peketanje kopit prihitevskega vojaškega pismonoše, stokanje ranjenca, koraki in pogovor nosilcev in pa ženski govor prestrašenih prebivalcev, ki so prišli iz hiš gledat kanonado.

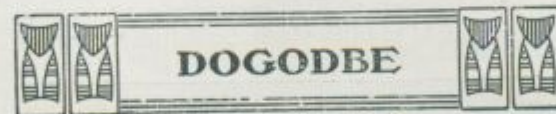
Med temi je bil tudi nam že znani Nikita, stara pomorščakinja, s katero se je že bil spravil, in njena devetletna hči.

»Moj Bog in presveta božja Porodnica!« je zaklcala starka sama s seboj in vzdihnila, gledajoč bombe, ki so kakor ogajene žoge letele z ene strani na drugo. »Kako je strašno, strašno! I—i—hi—hi!

Takega še ni bilo. Vidiš, kje se je razpočila! Ravno nad našo hišo v predmestju.«

»Ne, ta je dalje; vse leté na vrt k tetki Arinki,« je rekla deklica.

»In kje je moj gospod sedaj?» je rekel Nikita, malo rdeč in še vedno pijan. »Jaz ljubim tega svojega gospoda, da sam ne vem kako. Zelo ga ljubim, da sam ne vem, kaj naj storim, če ga ubijejo, česar Bog ne daj! To je gospod, ki se dá z njim kaj zmeniti. Ni tak, kakor so ti, ki tukaj igrajo karte.« Pokazal je v razsvetljeno okno sobe svojega gospoda, kjer so v odsotnosti podstotnika igrali karte. Junker Zvadčeski je bil povabil k sebi na prijateljski pir poročnika Ugroviča in poročnika Nepšiseckega, kateri je imel protin. Povabil ju je bil, da se z njima veseli, ker je bil dobil križec. (Dalje.)

Zgled poštenja. Jurček je bil zasačen večkrat na krivih potih; zato ga je oddal sodnik v zavod, kjer naj se poboljšajo taki dečki s poštenim zgledom in delom. Ko je bil Jurček izpuščen iz zavoda, je naletel na gospo, ki je skrbela za take dečke. Vprašala ga je:

»No, Jurček, kaj so delali v zavodu s teboj?»

»Trudili so se, da bi naredili iz mene poštenega človeka.«

»Tako je prav. In so dosegli kaj pri tebi, Jurček?»

»Seveda.«

»Veseli me, dečko moj. Kako pa so počeli, da so te spreobrnili?»

»Deli so me v čevljarnico, kjer so me učili, kako se pribije podplat iz lepenke namesto pravega, usnjenegega podplata.«

Izbirčnost ljudožrcv. Že večkrat so razpravljali listi o čudnem dejstvu, da večina afriških ljudožrcv ne mara za meso belokožca. Ko so pred par leti umorili ljudožrci na Novi Gvineji nemškega mineraloga Varnerja, ne da bi ga snedli, je bilo dosti pisanja o tem. Ameriški listi so trdili, da se boji Afričan uživanja belokožčevega mesa, da ne bi prišel vanj belokožčev duh; saj je pravi namen divjakov, če použijejo svoje pobite sovražnike, ta, da preide vanje moč, katero je imel živeči sovražnik. — Tem trditvam je ugovarjal ameriški pisatelj Hofman, ki je pojasnil, da ljudožrcem belokožčevo meso ne

diši, ker vsled uživanja slanij jedi in dišav nima dobrega okusa. V časopisu »Liberia«, ki je izhajal v ljudovladi istega imena, je bil objavljen recept, kako naj se pripravi belokožčevo meso, da bo užitno: »Belokožec je užiten samo, če ga dobiš živega v roko. Te ga postavi do vratu v tekoč potok, za vrat mu naveži votlih buč, da ne utone. Tri dni naj ostane v vodi, jesti ne dobi ničesar, pije lahko. Tako izluženo meso je za silo užitno.« — Vsak afriški ljudožrc si opili sekance takoj potem, ko je prvič jedel človeško meso.

Jajca. Sirova ali mehko kuhana jajca so gotovo eno najboljših redilnih snovi. Trdo kuhana so težka, da, skoro neprebavljiva, če jih človek požira kar v celih kosih; če jih pa skrbno prezvečimo, jih želodec prebavi ravnatko lahko kakor mehko kuhana. Beljak je laže prebavljiv kakor rumenjaki. Kako redilno moč ima jajce, razvidimo iz tega, da zadostuje mladi ptici za razvoj vseh telesnih delov! — Sirova ali mehko kuhana jajca je posebno priporočati slabokrvnim, bledičnim, vsem, ki okrevajo od bolezni (rekonvalescentom) in doječim materam. — Taki, ki imajo slaboten, občutljiv želodec, naj nikoli na jajce ne pijó mleka, ker slab želodec tega ne vzdrži!

Voda — urejevalec prebave. Kozarec vode o pravem času najbolje uredi prebavo — pri človeku, ki ima poleg tega tudi vsaj nekoliko potrebnega gibanja. In sicer je treba izpiti v ta namen zjutraj na tešče pred zajtrkom kozarec sveže vode — navaden kozarec, ki se, če je potreba, lahko podvoji, ali pa se vzame samo pol. Potem je treba izpiti med kosilom in drugo glavno jedjo, večerjo, 1—2 kozarca vode, recimo eno ali dve uri po kosilu. In zvečer, preden gremo spat, je treba zopet izpiti 1/2—1 kozarec vode. Tako pitje v rednih razmerah tudi popolnoma uteši žejo in človek se počuti izborno. Med jedjo se ne sme nikoli piti vode, kakor tudi drugih pijač ne. Če je kdo žejen, naj pije pred jedjo, seveda ne premrzle pijače, če začne takoj nato jesti. Kdor je navajen piti med jedjo, se z majhnim trudom tega lahko odvadi. — Nikoli se ne sme piti vode precej po sadju ali sploh po sočivnatih jedeh, kakor salati, kumarah itd.

Kri iz nosa. Kri teče oziroma kaplja iz obeh nosnic. Vzroki krvavenja so: Padec ali udarec na nos, bolne nosne sluznice, ranjenje

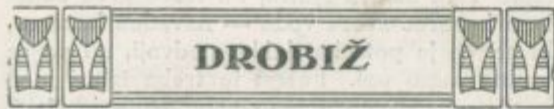
nosne sluznice vsled prask v nosu z nohti; srčne in ledvične bolezni. Enkratno krvavenje nima posebnih posledic, ker se odtekla kri hitro nadomesti. Pogostno ali redno krvavenje, ki se pojavlja posebno pri bolehnosti srca in ledvic (obisti), pa gotovo škoduje, ker se izgublja preveč krvi. Pri mnogih je vzrok pogostega krvavenja ranjena ali bolna nosna koža-sluznica. Rani se z vednim praskanjem z nohtovi, ali pa vsled premočnega usekovanja. Tu je treba nos pustiti lepo pri miru, posebno vsako snaženje z nohti, ki je poleg škode na zdravju še zelo nedostojno. — Komur teče kri iz nosa radi bolnih ledvic ali srca, si mora zdraviti ledvice in srce in si bo s tem ozdravil tudi krvavenje iz nosa.

Prva pomoč, če teče kri iz nosa. Postaviti se pokonci, ali če dotičnik leži, posaditi ga pokonci; vendar je paziti, da se glava ne nagne naprej. Na tilnik in tudi na srce je treba devati mrzle obkladke (robce namočene v vodo), da se kri umiri in odtegne od glave. Krvotoka hipoma popolnoma ustavi ni mogoče. Najboljša pomoč, da se čim preje ustavi, je, zatisniti nosnico, oziroma stisniti jo z dvema prstoma, prej pa vtakniti vanjo kosček jodformgaza ali svalček bate, katero naj bi imel vsak, komur teče pogosto kri iz nosa, pri rokah. Ne sme se pa, če človek krvavi, usekovati in pihati kri iz nosa, ne izpirati nosu, ne vsrkovati v nosnico vode, ne glave sklanjati naprej, ker vse to le pospešuje krvotok. Treba pa čakati in pustiti, da se malo krvi odteče, nato pa zatisniti nosnico in čakati, da se kri strdi. Šele, ko se kri ustavi, se sme nos zunaj omiti, znotraj pa ga treba pustiti pri miru, dokler se rana ne zaceli, ker drugače se krvotok zopet ponovi.

Koštrunovo meso je cenejše od govedine in drugega mesa, samo ne more ga vsakdo, ker ima nekaj duha, posebno med šmarni. Duh se odpravi s parjenjem; koštrunovo meso je treba vselej popariti, preden se pristavi. Hrvaški koštruni imajo hujši duh od dolenskih in notranjskih, kar pride od paše. Zdaj bo treba seči večkrat po koštrunu in ovci, ker bo vedno manj teletine. Prav napravljeno koštrunovo stegno je ravnotako okusno ali pa še bolj kakor teletina. Namaži ga z žajbljem in zmoči malo z limono, potakni malo česna po mesu in pusti tako par ur, potem nareži malo slanine v kozo, nalij par žlic juhe, deni paradižnik in par suhih gob in meso počasi peci.

V preslikani ali pobeljeni sobi je slab zrak. Zapri vrata in okna, deni sredi sobe lopatico z žerjavico, nasuj nanjo par pesti brinjevih jagod. Odpri čez 24 ur.

Streljanje in alkohol. Za napredek in uspeh v streljanju potrebuje strellec predvsem zanesljive in mirne roke, poleg tega pa po-

polnega obvladanja celega telesa in tudi duha. Vsaka raztresenost in razburjenost škodi strelcu. Kdor hoče v streljanju kaj doseči, si mora pridobiti te našete zmožnosti, posebno popolno samoobvladanje, — na drugi strani se mora vsega varovati, kar bi mu v tem oziru škodilo. Zanesljivost rok in sigurnost v zadevanju pa zmanjšuje prav zelo vsako pitje alkoholnih pijač. To dokazujejo skušnje Švicarjev, ki goje streljanje kot narodni šport in pri katerih so strelske svečanosti veliki narodni prazniki, kakor so bile olimpijske igre pri Grkih. Tudi najzmernejši pivec, ki hoče nastopiti pri teh slavnostih, ne sme 2—3 tedne pred nastopom pokusiti nobene alkoholne pijače! Nekateri najboljši strelci so popolni abstinentje — in mnogi veliki strelci so padli, ker se niso odpovedali uživanju alkohola.

Posebno mirnost in samoobvladanje trpi že pri majhnih količinah alkohola. To so dokazali na Švedskem z natančnimi poskusi. Wildmark je spoznal, da so strelci neposredno po pitju streljali sicer bolje, a kmalu nato pa veliko slabše. Pri posebno skrbnih poskusih poročnika Beng Boya se je pokazalo, da se je pri vseh vrstah streljanja — ne le pri precizijskem, ampak tudi pri hitrem in vztrajnem — sigurnost v zadevanju pod vplivom alkohola izdatno zmanjšala — medtem ko so vojaki sami mislili, da streljajo bolje!

Z ozirom na rezultat poskusov pri vztrajnem streljanju pravi Beng Boy: »Povprečno se računa, da en zadetek med štirimi ostrimi streli v vojski onesposobi enega moža za boj. Potemtakem bi od 200 strelcev bilo zadetih na sovražni strani, če bi naši ne pili nič piva, — 95 mož, če bi pa pili, le 69 — to se pravi 30 mož manj, kakor v prvem slučaju.«

Taki poskusi — vršili so se z enakimi rezultati tudi na Nemškem in v drugih državah — govore jasno, kako naj se pripravljajo vojaki na vojsko! Rusija je kvarnost alkohola spoznala in ga je za časa vojske prepovedala. Tudi pri nas bi podobna prepoved ne škodovala.

Umetne roke in noge so rabili v Egiptu že pred 700 leti p. K. Umetne ude so narejali duhovniki, ki so bili v starih časih tudi zdravniki.

G. T. v Trstu in drugim. Prašate, zakaj nismo I. letnika »Glasnika« ob novem letu zaključili ter pričeli z drugim letnikom. »Glasnik« je pričel izhajati začetkom septembra 1914 ter je izšel osemnajstkrat. Ker mora pa kot tednik iziti 52krat, ga moremo zaključiti šele koncem avgusta. Letnik mora torej šteti kompletno 52 števil, sicer bi zavzemal le tretjino letnika. Tako je tudi pri drugih listih.

G. J. J. v Celju. Naslovna stran mora ostati v prvem letniku neizpremenjena. Sicer je pa glavna stvar vsebina, potem šele glava. V ostalem bomo skušali uvaževati.

? naročniku v Gorici. Poslali ste nam zapečaten zavitek (kuverto), a brez kakga poročila. Prosimo pojasnila!

Cenjene naročnike »Glasnika« vljudno opozarjamo na pritoženo naročilnico in jih prosimo, da med znanci in prijatelji priporočajo naš list, čigar vsebina in oprema dovolj tolmačita, je li list — vpoštevajoč sosebno izredno nizko ceno — priporočila vreden ali ne.

Agitirajte zanj in razširjajte ga, kajti čim več bo naročnikov, tem obširnejši bo tudi obseg. S pomočjo novih naročnikov bomo ustregli tudi onim, ki želé bodisi več zabavnega, bodisi več poučnega čtiva.

Opozarjajte občinstvo, da je »Glasnik« najcenejši slovenski ilustrirani list, ki nudi izmed vseh doslej izhajajočih listov največ aktualnih slik, kakor tudi obilo zabavnega in poučnega čtiva.

Zatorej na delo, prijatelji »Glasnika«! Z združenimi močmi ga skušajmo dvigniti že prvo leto v toliko, da nas bo kot drugi letnik iznenadil. »Glasnik« ima z ozirom na bogato snov in ceno še vedno premalo naročnikov. Dobiček od napredka lista bo korist vseh naročnikov, ne pa posameznika.

Priloženo naročilnico oddajte novim interesentom, oziroma jo izpolnite sami.

Tiska in izdaja Katoliška tiskarna v Ljubljani.
Odgovorni urednik Josip Klovar.

Izšel je 1. zvezek »Domače knjižnice«. Krasen vojni roman

„Železno leto“.

Vsako ga dobi zastoj, naročite takoj! Poverjeniki dobe 10% popusta. Sporoče naj takoj, koliko izvodov žele zastoj za reklamo. Lahko delo, velik zaslužek! Letno 12 zvezkov, vsak obsega 128 strani ter stane samo 30 h. Založnik dr. Lj. Koser, Juršinci pri Ptuj, Štaj.

Knjigoveznica Katol. tiskovnega društva v Ljubljani, Koptarjeva ulica 6

se priporoča za vsakovrstna knjigoveška dela
Krajevni znaki za „Orle“, kokarde in pentlje z napisi za društva se izgotavljajo v najkrajšem času po zmernih cenah,

Katoliška tiskarna II. nadstr.

Črtanje in vezanje vsakovrstnih poslovnih knjig

Pazljivost

preprečila je že marsikatero nesrečo. Pazljivost naj bi človek tudi rabil, da obvarje svoje zdravje. Tako naj se n. pr. ne čaka, da postane iz male bolečine v rokah ali nogah revmatična bolezen; saj imamo vendar dobre, priznane preparate, ki se jih je že tisočkrat preizkusilo in ki zamorejo marsikatero bolezen že v kali zadušiti. Tozadavno izjavo, ki je pravilna, najdemo v pismu, katerega je Nj. ekselencija baronica Helene Freytagh-Loringhoven, roj. baronica Buxhoeveden, Gorica,

Corso Verdi 36, na lekarnarja E. V. FELLER vposlala. Pismo se glasi: »Smatram za zadoščanje, da Vam danes priloženo, ravnokar došlo dopisnico znane pisateljice Paul Maria von Egger Schmitzhäusen vpošljem. Vi razvidite iz tega, da je domače sredstvo Feller-jev fluid z znamko »Elsa-fluid« za eno novo oznanjevalko postalo bogatejše. Ta dama je bila pred kratkim pri meni in ker je tožila o blaznih neuralgičnih bolečinah, dala sem ji eno stekleničico tega sredstva. Zdaj pride par dni po prvem poizkusu ta živahna zahvala za pač krasni uspeh. Nestrpno čakam poročila o vplivu fluida pri kneginji Carolath, kar Vam bodem po-

zneje takoj naznanila.« Slišali smo že mnogokrat praviti, da je kratka raba tega preparata večidel zadostovala, da marsikatero bolesto takoj odpravi. Poskusite tudi Vi, ako ste nahodni, hrpavi, zasli-njeni, ako trpite na glavo- ali zobobolu, Fellerjev »Elsa-fluid«. Ta preparat naj bode vedno v hiši, da se bolezen lahko takoj odpravi. Naroči naj se Fellerjev fluid z znamko »Elsa-fluid« rajši danes kakor jutri; na naročilo naj se napiše natanko: Lekarnar Feller v Stubici, Elsa-trg št. 331 (Hrvat-sko). — Stane od tega 12 malih ali 6 dvojnih ali 2 specialni steklenici franko 6 kron.